

Vergaderjaar 2021–2022

29 679

Verlag van de zittingen van de Assemblee van de Interparlementaire Unie

AH/ Nr. 34

VERSLAG VAN DE 143^E ZITTING

Vastgesteld op 9 februari 2022

Inleiding

Van 26 tot en met 30 november 2021 heeft in Madrid de 143^e zitting van de Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU) plaatsgevonden. De Nederlandse groep van de IPU heeft naar deze zitting een delegatie afgevaardigd die bestond uit Eerste Kamerleden Arda Gerkens (SP) en Ton Raven (OSF) en het Tweede Kamerlid Agnes Mulder (CDA). Eerste Kamerleden Joop Atsma (delegatieleider, CDA) en Paulien Geerdink (VVD) volgden de conferentie online. Bijna duizend parlementariërs uit 117 landen waren aanwezig tijdens deze eerste fysieke bijeenkomst sinds 2019, waarvan 38 procent vrouw en 25 procent jonge politici onder de 45 jaar. Dit was mogelijk vanwege 48-uurs antigeen sneltesten voor alle deelnemers, ongeacht vaccinatie of niet.

De Assemblee werd op 26 november geopend in aanwezigheid van de Spaanse Koning. Veel aandacht ging uit naar de bespreking en aanneming van de resolutie over wetgeving ter bestrijding van online kinderuitbuiting en -misbruik van het lid Gerkens, die hier de afgelopen twee jaar als co-rapporteur aan heeft gewerkt. Voorafgaand aan en tijdens de Assemblee waren er vier vergaderingen van de 12 Plus Groep, de geopolitieke groep van 47 Westerse landen binnen de IPU, voorgezeten door mevrouw Gerkens. En marge van de Assemblee is de delegatie ontvangen door de plaatsvervangende ambassadeur van Nederland in Spanje, mevrouw De Jong en haar staf. De delegatie heeft de gedachte-wisseling zeer op prijs gesteld evenals de assistentie van de ambassade in de voorbereidingen van de 12 Plus vergaderingen die onder Nederlands voorzitterschap georganiseerd werden.

Plenaire vergaderingen

Het algemene thema van de sessie was de hedendaagse uitdagingen voor de democratie: verdeeldheid overwinnen en gemeenschap opbouwen. Tijdens de *general debate* werd onder meer gesproken over de oorzaken van de toename van polarisatie in parlementen wereldwijd, de vraag hoe

de politiek deze polarisatie kan overwinnen en een dialoog gaande kan houden en de vraag of bestaande instituties, in het bijzonder parlementen, in staat zijn om deze uitdagingen aan te gaan.

Emergency item

Tijdens de assemblee kan één resolutie over een urgent en actueel item worden aangenomen. Het debat hierover werd gevoerd op zaterdag 27 november. In totaal werden vijf *emergency items* aangemeld.

Vanuit de westerse geopolitieke 12 Plus Groep had Duitsland, met steun van Nederland, een *emergency item* ingediend over het halt toeroepen aan mensenhandel, een einde maken aan mensenrechtenschendingen en vrije en eerlijke verkiezingen in Wit-Rusland.

Indonesië agendeerde een *emergency item* over de humanitaire situatie in Palestina, Rusland over de noodzaak om ongehinderd parlementair werk te kunnen verrichten gedurende pandemieën, Mexico over internationale migratieproblematiek en de Afrikaanse geopolitieke groep over het oproepen tot parlementaire steun voor vaccingelijkheid in de strijd tegen de COVID-19 pandemie.

Tijdens de plenaire sessie trok Duitsland haar resolutie na een verklaring terug, ten gunste van de resolutie van de Afrikaanse geopolitieke groep. Dit voorbeeld werd door de andere indieners gevolgd. Het *emergency item* over vaccingelijkheid werd hierop per acclamatie aangenomen. Ook de Nederlandse delegatie stemde hier van harte mee in.

De aangenomen resolutie constateert dat vaccinnationalisme en -apartheid de coronacrisis verlengt en verdiept. In de resolutie wordt daarom de oproep gedaan aan landen met meer dan genoeg vaccins voor zichzelf, om prioriteit te geven aan het delen van vaccins via het *COVID-19 Vaccines Global Access (COVAX)* en de *African Vaccine Acquisition Trust (AVAT)*. De resolutie doet een beroep op parlementen wereldwijd om hun macht en invloed aan te wenden om zich hiervoor in te zetten.

Tijdens de assemblee op dinsdag 30 november de resolutie getiteld *Legislation worldwide to combat online child sexual exploitation and abuse* met als co-rapporteur het lid Gerkens geagendeerd voor stemming. Deze resolutie was daarvoor uitvoering besproken in commissieverband en in het Forum van vrouwelijke en van jonge parlementariërs. Het lid Gerkens heeft plenair het belang van deze resolutie benadrukt. Direct daarna werd de resolutie per acclamatie aangenomen.

Op de laatste dag aan het eind van de plenaire sessie werd de Madrid Verklaring aangenomen over *Contemporary challenges to democracy: Overcoming division and building community*. In deze verklaring wordt opgeroepen tot een nieuwe benadering van de democratie met een hernieuwd engagement voor democratische kernwaarden, inclusiviteit en het oplossen van problemen.

Governing Council

Het algemene bestuursorgaan, de zogenaamde Governing Council, waarin alle delegaties zijn vertegenwoordigd met ten hoogste drie leden, vergaderde op zaterdag 27 november en dinsdag 30 november.

Tijdens het Governing Council is onder meer de IPU Strategy 2022–2026 besproken en aangenomen. De vijf kernwaarden van de IPU zijn: *equality, inclusiveness, respect, integrity* en *solidarity*. In de huidige context

worden vijf uitdagingen geformuleerd: de existentiële dreiging van klimaatverandering, groeiende sociale en economische ongelijkheid door de COVID-19 pandemie, het wereldwijde dalen van het vertrouwen in instituties, de regressie op het gebied van democratische- en mensenrechten en de bedreigingen van vrede en veiligheid. Op basis hiervan zijn vijf strategische doelen geformuleerd. Deze doelen zijn: *building effective and empowered parliaments, inclusive and representative parliaments, supporting resilient and innovative parliaments, catalysing collective parliamentary action* en *strengthening the IPU's accountability*.

Op dinsdag 30 november werd het rapport van het Comité van de mensenrechten van parlementariërs besproken. Het Comité heeft de zaak van in totaal 289 parlementariërs in twaalf landen behandeld, waarvan de mensenrechten zijn geschonden, variërende van onder meer misbruik, mishandeling of verdwijning. Het betrof de landen: Brazilië, Cambodja, Chili/Argentinië, Colombia, Gabon, Irak, Libië, Myanmar, Pakistan, Sri Lanka, Tunesië en Venezuela. De twaalf aanbevelingen die op basis hiervan opgesteld zijn, zijn allen overgenomen door de Governing Council. Met deze aannamen onderstrepen de leden van de IPU het belang van parlementaire solidariteit richting hun collega parlementariërs.

Op zaterdag 27 november is de toelating van nieuwe leden besproken. De Governing Council keurde de aanbeveling van het Uitvoerend Comité goed om de status van het Pan-Afrikaanse Parlement (PAP) op te waarderen van permanent waarnemer tot geassocieerd lid evenals de verzoeken om de status van waarnemer die waren ontvangen van het interparlementair comité van de G5 Interparlementair Comité van de Sahel; het Parlementair Forum inzake handvuurwapens en lichte wapens; het Internationaal Parlementair Netwerk voor Onderwijs, en de Soevereine Orde van Malta. Voor de laatste is nota genomen van een voorbehoud van België.

Vergaderingen van de 12Plus Groep

Sinds november 2020 voert Nederland het voorzitterschap en secretariaat van de 12 Plus Groep. Deze groep van 47 Westerse landen bereidde samen de plenaire vergadering van de IPU voor, besprak onder meer de onderwerpen voor het actualiteitendebat (de *emergency items*), de nieuwe IPU-strategie en benoemde parlementariërs voor bepaalde vaste commissies en het dagelijks bestuur. Onder voorzitterschap van het lid Gerkens waren in november reeds online vergaderingen georganiseerd en fysieke vergaderingen in Madrid op de dag voorafgaand aan de IPU-Assemblee en diverse ochtendvergaderingen.

Emergency item

Vanuit de westerse geopolitieke 12 Plus Groep had Duitsland een *emergency item* ingediend over het halt toeroepen aan mensenhandel, een einde maken aan mensenrechtenschendingen en vrije en eerlijke verkiezingen in Wit-Rusland. Deze resolutie werd medeondertekend door Nederland, Estland, Litouwen, Polen, Ukraine en het Verenigd Koninkrijk.

Op grond van de statuten van de IPU (Assembly rule 11.2 onder C) is het mogelijk om *Emergency items* samen te voegen, indien de resoluties voldoende overeenkomst hebben. Op initiatief van Duitsland werd de onderhandeling gestart met de Mexicaanse delegatie over het samenvoegen van de twee resoluties. Dit op grond van het feit dat beide resoluties over migratie gaan. Hiertoe werd op vrijdagmiddag een bijeenkomst gehouden waar het lid Agnes Mulder aan deel nam. Zij sprak zich daar namens Nederland uit voor samenvoegen van de resoluties.

Op zaterdag bleek dat de Afrikaanse geografische groep vlak voor de deadline een resolutie had ingediend over vaccingelijkheid. Hierop werd op zaterdag vlak voor het plenaire debat een extra vergadering van de 12 Plusgroep gehouden om dit voorstel te bespreken. Besloten werd om het Duitse *emergency item* in te trekken ten gunste van het voorstel van de Afrikaanse geopolitieke groep. Binnen de 12 Plus Groep werd besloten het onderwerp van de Duitse delegatie aan te melden als onderwerp voor een toekomstige resolutie voor de *Committee on Democracy & Human Rights*.

Toelating van nieuwe leden

België had tijdens de 12 Plusvergadering van de ochtend van zaterdag al aangegeven bezwaar te hebben tegen het waarnemend lidmaatschap van de Soevereine Orde van Malta, omdat in België een rechtszaak loopt waar de Orde bij betrokken is. Het lid Agnes Mulder heeft bij de 12 Plus vergadering aangegeven dat Nederland België wil steunen in dat bezwaar.

Situatie in Wit-Rusland

Op zondagochtend 28 november sprak op uitnodiging van het lid Agnes Mulder de woordvoerder van Svetlana Tsikhanouskaya, de verbannen Belarussische oppositieleidster de 12 Plus Groep toe. Dzianis Kuchynski sprak over de situatie in Belarus en deed een oproep aan de leden van de 12 Plus Groep om op te komen voor de democratische rechten overal ter wereld in het algemeen en Belarus in het bijzonder.

Op donderdagavond 24 november heeft de delegatie deelgenomen aan een diner voor alle leden van de 12 Plus Groep en hun staf.

Forum of Women Parliamentarians

Op vrijdag werd de 32e sessie van het *Forum of Women Parliamentarians* gehouden. 197 deelnemers, waaronder 114 parlementsleden (86 vrouwen en 28 mannen) uit 62 landen namen deel. Namens Nederland nam het lid Gerkens deel aan het Forum.

Een van de activiteiten van het Forum was een paneldiscussie over strategieën voor het ontwikkelen van gendersensitieve wetgeving. Deelnemers deelden ervaringen in hun eigen parlement. Er werd een oproep gedaan om wetten aan te nemen die de rechten van vrouwen en meisjes waarborgen en deze wetten regelmatig te evalueren.

Het lid Gerkens lichtte tijdens de bijeenkomst van het Forum haar resolutie over wetgeving wereldwijd ter bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen online toe en beantwoordde vragen van deelnemers. Daarna werden de deelnemers in twee groepen opgedeeld, die ieder de resolutie bespraken. Op basis van de discussie werd één nieuw amendement voorgesteld, welke in de tekst geïncorporeerd is en werden diverse amendementen gesteund.

Standing Committee on Democracy & human Rights

De commissie inzake democratie en mensenrechten heeft de resolutie over wetgeving wereldwijd ter bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen online besproken, geamendeerd en aangeboden ter goedkeuring aan de Assemblee. Het lid Gerkens, vicepresident van de commissie over democratie en mensenrechten was de afgelopen twee jaar co-rapporteur op dit onderwerp. Op zaterdag verdedigde zij haar resolutie toen in de commissie tachtig amendementen uit zestien verschillende landen (en één van het Forum of Women

Parliamentarians) op de tekst werden besproken. Van deze amendementen werden er veertig aangenomen.

In de laatste bijeenkomst werd de laatste versie van de resolutie aan de commissie gepresenteerd door het lid Gerkens en haar co-rapporteur, mevrouw Oduol, lid van het Keniaanse parlement. De laatste versie werd per acclamatie aangenomen door de commissieleden en naar de Assemblée gestuurd voor stemming.

Bureauvergadering

Tijdens de bureauvergadering werd de agenda van de commissie voor toekomstige overleggen bepaald. Duitsland meldde zoals afgesproken in de 12 Plus Groep de immigratiecrisis in Belarus aan als onderwerp voor de volgende resolutie. Het voorstel met als titel *Parliamentary impetus to local and regional development of countries with high levels of international migration and to stopping all forms, including state-sponsored, of human trafficking and human rights abuses* werd per acclamatie door de leden aangenomen. Een voorbereidend debat zal gehouden worden tijdens de 144e Assemblée en een resolutie zal worden opgesteld in aanloop naar de 145e Assemblée.

Standing Committee on Sustainable Development

Mevrouw Mulder is als lid van de commissie duurzame ontwikkeling verkozen tot voorzitter van deze commissie vanaf de 144ste IPU Assemblée die in maart 2022 plaatsvindt. Voorzitterschappen worden per toerbeurt verdeeld onder de zes geopolitieke groepen en deze commissie was toebedeeld aan de 12 Plus Groep.

Workshop Klimaatverandering

De workshop klimaatverandering op 28 november werd voorgezeten door het lid Agnes Mulder. Als voorzitter benadrukte ze de instrumentele rol van parlementariërs in het agenderen van de klimaatcrisis en informeerde ze de aanwezigen over de uitkomst van de IPU-bijeenkomst tijdens de COP26 in Glasgow. Ze moedigde de leden ook aan om de nieuwe IPU-strategie te omarmen en samen te werken op de implementatie van de klimaatgerelateerde doelen.

De workshop bestond uit een discussie en een tweetal presentaties. In totaal deden deelnemers uit 18 landen mee aan de discussie. Zij benadrukten het belang van het steunen van ontwikkelingslanden in het bereiken van hun klimaatdoelen.

Daarna werd de recent door de IPU en de Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR) gepubliceerde toolkit met de naam *Disaster Risk Reduction to achieve the Sustainable Development Goals: a toolkit for parliamentarians* in een video gepresenteerd.

Tenslotte werd door de heer Tsolov, IPU-consultant, de voorlopige resultaten van een studie naar de bestaande parlementaire resultaten met betrekking tot het behalen van de *Sustainable Development Goals* (SDGs) aan de aanwezigen toegelicht. Het doel van de evaluatie was de parlementen te helpen hun capaciteit voor de uitvoering van de SDGs op te bouwen, met nadruk op SDG 13 over klimaatactie.

Working Group on Science and Technology

Mevrouw Geerdink, namens de 12 Plus Groep lid van deze werkgroep, nam via videoverbinding deel aan het overleg op 28 november. Tijdens de bijeenkomst werd overeenstemming bereikt over een beleidsplan voor het jaar 2022. De hoofdonderwerpen van het beleidsplan zijn: ethiek, duurzame ontwikkeling: armoedebestrijding, gendergelijkheid, klimaatverandering en het recht op technologie, technologie in parlementen en besluitvorming en vaccinongelijkheid.

Verder werd tijdens het overleg een voorstel van een internationale resolutie over *technoscience ethics* besproken. Dit zou een raamwerk moeten worden voor de toepassing van technologie in het parlementaire werk. De resolutie wordt ingediend voor goedkeuring door de Governing Council op de 144e IPU Assemblée in maart 2022.

Overige overleggen

En marge van de assemblee zijn enkele activiteiten ondernomen.

Op donderdagmiddag 25 november heeft het lid Agnes Mulder een bezoek gebracht aan het *Congreso de los Diputados*. Het bezoek vond plaats op uitnodiging van mevrouw Susanna Sumelzo, de voorzitter van de gezamenlijke commissie van *het Congreso de los Diputados* en de *Senado de España* voor zaken betreffende de Europese Unie. Aanwezig bij het gesprek waren twee leden van de commissie, de heren Pere Joan Pons en Luc Uribe. Onderwerp van gesprek was de staat van de Europese Unie. In het bijzonder zijn de klimaatplannen van de Europese Commissie besproken, waaronder de ETS en CBAM.

Op zondagmiddag 28 november heeft een deel van de delegatie een lunchgesprek gehad met een lid van het *Congreso de los Diputados*, mevrouw Saltor. Onderwerp van gesprek was de coalitieverhouding in het Spaanse parlement en de verhouding tussen de deelstaten in Spanje in historisch perspectief.

Op maandagochtend 29 november sprak de heer Kuchynski, woordvoerder van Svetlana Tsikhanouskaya, met de leden van de delegatie.

Op maandagavond 29 november werd een deel van de delegatie op de residentie van de ambassadeur door plaatsvervangend ambassadeur mevrouw de Jong, in aanwezigheid van diplomaat Stunt. Onderwerp van gesprek was de politieke situatie in Spanje en de plaats van Spanje in het Europese krachtenveld.

De 144^e IPU-zitting vindt plaats in Nua Dusa, Indonesië van 20 tot 24 maart 2022.

De fungerend voorzitter van de delegatie,
Atsma

De griffier van de delegatie,
Reinders